

PROCESIRANJE SIGNALOV

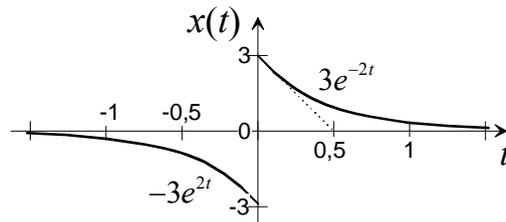
Datum: 23. 01. 2007

1. Narišite skico in določite Fourierov transform signala

$$x(t) = \begin{cases} 3e^{-2t} & ; t > 0 \\ -3e^{2t} & ; t \leq 0 \end{cases}$$

Koliko znaša $X(0)$? Ali je signal močnostni ali energijski?

Rešitev:

$$X(\omega) = \int_{-\infty}^{\infty} x(t) e^{-j\omega t} dt = \int_{-\infty}^0 (-3) e^{2t} e^{-j\omega t} dt + \int_0^{\infty} 3e^{-2t} e^{-j\omega t} dt \quad (1.1)$$

$$X(\omega) = 3 \left(-\int_{-\infty}^0 e^{2t-j\omega t} dt + \int_0^{\infty} e^{-2t-j\omega t} dt \right) = 3 \left(-\int_{-\infty}^0 e^{-(2+j\omega)t} dt + \int_0^{\infty} e^{-(2+j\omega)t} dt \right) \quad (1.2)$$

$$X(\omega) = 3 \left(-\frac{1}{-(2+j\omega)} e^{-(2+j\omega)t} \Big|_{-\infty}^0 + \frac{1}{-(2+j\omega)} e^{-(2+j\omega)t} \Big|_0^{\infty} \right) \quad (1.3)$$

$$X(\omega) = 3 \left(\frac{1}{(-2+j\omega)} \left(\underbrace{e^{-(2+j\omega)0}}_1 - \underbrace{e^{-(2+j\omega)(-\infty)}}_0 \right) - \frac{1}{(2+j\omega)} \left(\underbrace{e^{-(2+j\omega)\infty}}_0 - \underbrace{e^{-(2+j\omega)0}}_1 \right) \right) \quad (1.4)$$

$$X(\omega) = 3 \left(\frac{1}{(-2+j\omega)} + \frac{1}{(2+j\omega)} \right) = 3 \left(\frac{1}{(j\omega-2)} + \frac{1}{(j\omega+2)} \right) \quad (1.5)$$

$$X(\omega) = 3 \left(\frac{(j\omega+2)}{(j\omega-2)(j\omega+2)} + \frac{(j\omega-2)}{(j\omega+2)(j\omega-2)} \right) = 3 \frac{j\omega+2+j\omega-2}{j^2\omega^2-4} \quad (1.6)$$

$$X(\omega) = 3 \frac{2j\omega}{-\omega^2-4} = -j \frac{6\omega}{4+\omega^2} \quad (1.7)$$

$$X(0) = 0 \quad (1.8)$$

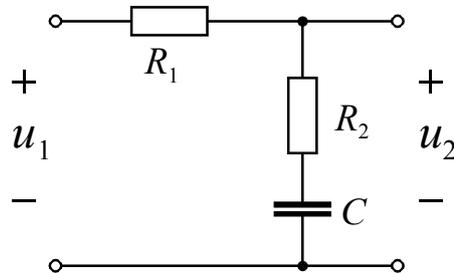
Signal je energijski, ker ima končno energijo, povprečna moč od $-\infty$ do ∞ pa je zaradi tega nič.

2. Določite sistemsko funkcijo $H(s)$ podanega sistema. Narišite lego ničel in polov v s ravnini. Skicirajte frekvenčni odziv $H(\omega)$.

$$R_1 = 10 \Omega$$

$$R_2 = 10 \Omega$$

$$C = 470 \mu\text{F}$$

Rešitev:

$$I(s) = \frac{U_1(s)}{R_1 + R_2 + \frac{1}{Cs}} \quad (2.1)$$

$$U_2(s) = I(s) \left(R_2 + \frac{1}{Cs} \right) = \frac{U_1(s)}{R_1 + R_2 + \frac{1}{Cs}} \left(R_2 + \frac{1}{Cs} \right) = U_1(s) \frac{R_2 + \frac{1}{Cs}}{R_1 + R_2 + \frac{1}{Cs}} \quad (2.2)$$

$$U_2(s) = I(s) \left(R_2 + \frac{1}{Cs} \right) = \frac{U_1(s)}{R_1 + R_2 + \frac{1}{Cs}} \left(R_2 + \frac{1}{Cs} \right) = U_1(s) \frac{R_2 + \frac{1}{Cs}}{R_1 + R_2 + \frac{1}{Cs}} \quad (2.3)$$

$$H(s) = \frac{U_2(s)}{U_1(s)} = \frac{U_1(s) \frac{R_2 + \frac{1}{Cs}}{R_1 + R_2 + \frac{1}{Cs}}}{U_1(s)} = \frac{R_2 + \frac{1}{Cs}}{R_1 + R_2 + \frac{1}{Cs}} \quad (2.4)$$

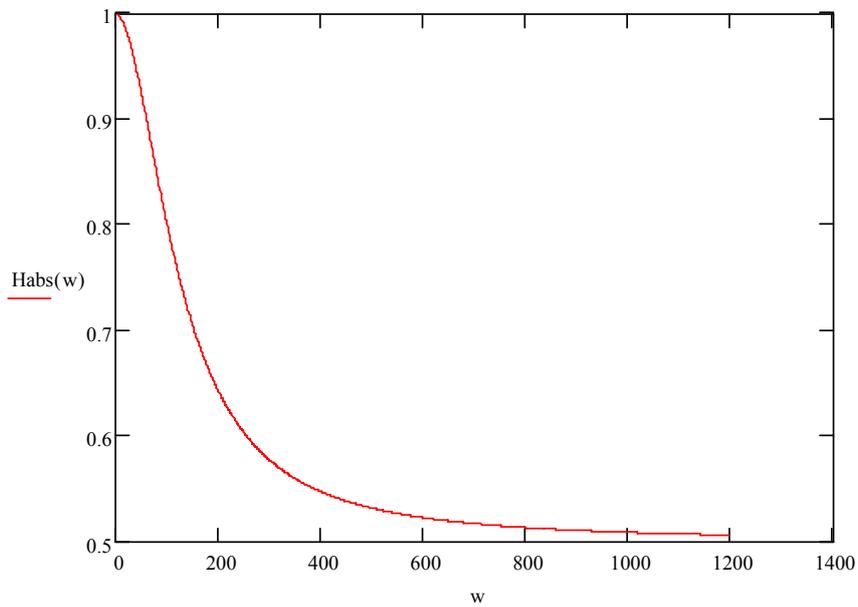
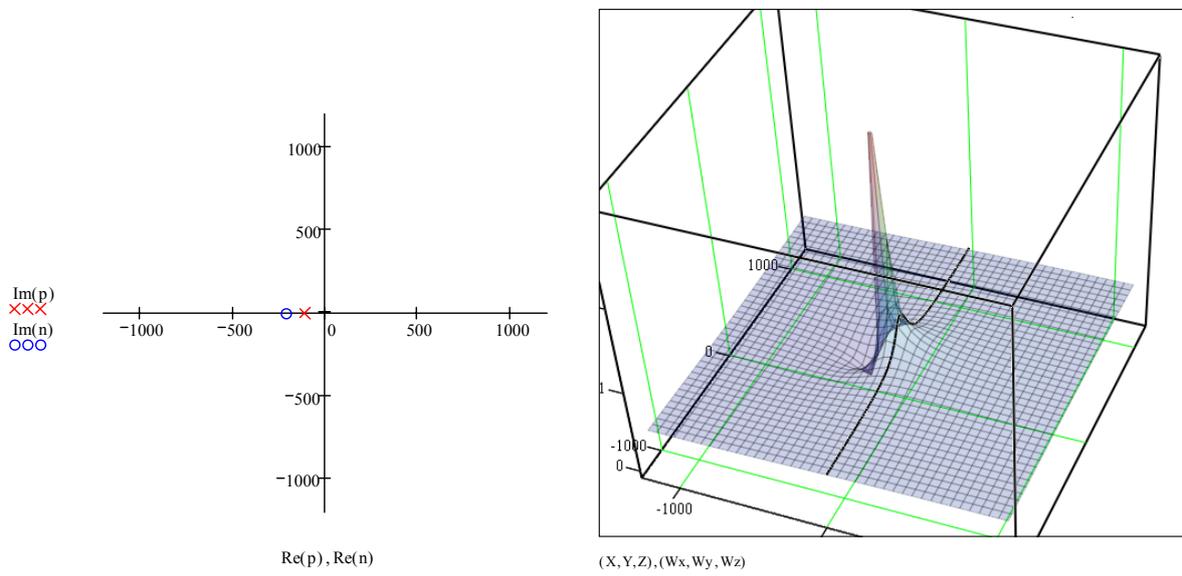
$$H(s) = \frac{R_2 + \frac{1}{Cs}}{R_1 + R_2 + \frac{1}{Cs}} \cdot \frac{Cs}{Cs} = \frac{R_2Cs + 1}{(R_1 + R_2)Cs + 1} = \frac{R_2C \left(s + \frac{1}{R_2C} \right)}{(R_1 + R_2)C \left(s + \frac{1}{(R_1 + R_2)C} \right)} \quad (2.5)$$

$$H(s) = \frac{R_2}{R_1 + R_2} \cdot \frac{s + \frac{1}{R_2C}}{s + \frac{1}{(R_1 + R_2)C}} \quad (2.6)$$

Ničla:
$$n_1 = -\frac{1}{R_2 C} = -\frac{1}{10 \Omega \cdot 470 \cdot 10^{-6} \text{ F}} = -213 \text{ s}^{-1}$$

Pol:
$$p_1 = -\frac{1}{(R_2 + R_1) C} = -\frac{1}{(10 \Omega + 10 \Omega) \cdot 470 \cdot 10^{-6} \text{ F}} = -106 \text{ s}^{-1}$$

Pol in ničla v s-ravnini, 3D slika s-ravnine in skica frekvenčnega odziva:

3. Za podano sistemsko funkcijo $H(z)$ zapišite diferenčno enačbo in narišite shemo vezja. Določite in narišite lego ničel in polov v z-ravnini. Ali je podano časovno diskretno linearno vezje stabilno? Skicirajte potek frekvenčnega odziva $|H(\Omega)|$!

$$H(z) = \frac{z^2 - 1,414z + 1}{z^2 - 1,343z + 0,903}$$

Rešitev:

$$H(z) = \frac{Y(z)}{X(z)} = \frac{z^2 - 1,414z + 1}{z^2 - 1,343z + 0,903} = \frac{1 - 1,414z^{-1} + z^{-2}}{1 - 1,343z^{-1} + 0,903z^{-2}} \quad (3.1)$$

$$Y(z)(1 - 1,343z^{-1} + 0,903z^{-2}) = X(z)(1 - 1,414z^{-1} + z^{-2}) \quad (3.2)$$

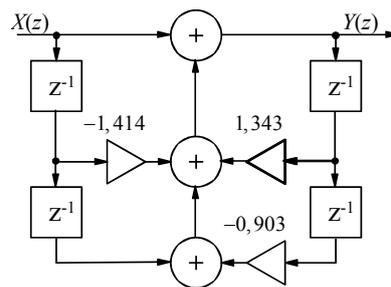
$$Y(z) - 1,343Y(z)z^{-1} + 0,903Y(z)z^{-2} = X(z) - 1,414X(z)z^{-1} + X(z)z^{-2} \quad (3.3)$$

$$Y(z) = X(z) - 1,414X(z)z^{-1} + X(z)z^{-2} + 1,343Y(z)z^{-1} - 0,903Y(z)z^{-2} \quad (3.4)$$

Diferenčna enačba:

$$y[n] = x[n] - 1,414 \cdot x[n-1] + x[n-2] + 1,343 \cdot y[n-1] - 0,903 \cdot y[n-2] \quad (3.5)$$

Shema vezja:

Ničle:

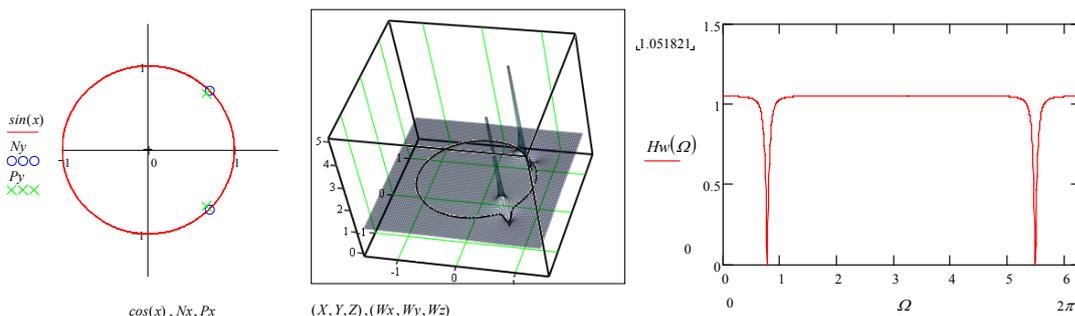
$$n_{1,2} = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4ac}}{2a} = \frac{1,414 \pm \sqrt{(-1,414)^2 - 4}}{2} = 0,707 \pm j0,707 = \frac{\sqrt{2}}{2} \pm j \frac{\sqrt{2}}{2} \quad (3.6)$$

Poli:

$$p_{1,2} = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4ac}}{2a} = \frac{1,343 \pm \sqrt{(-1,343)^2 - 4 \cdot 0,903}}{2} = 0,672 \pm j0,672 \quad (3.7)$$

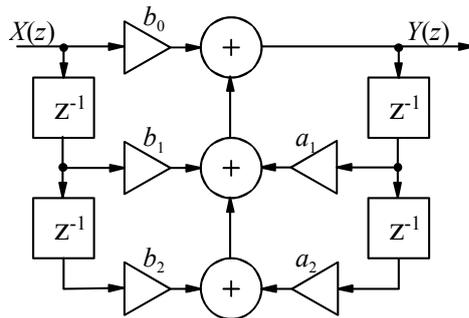
Sistem je stabilen, ker s poli znotraj enotske krožnice.

Ničle in poli v z-ravnini, 3D-slika z-ravnine in skica frekvenčnega odziva:

4. Teoretična vprašanja

- a) Narišite shemo časovno diskretnega IIR sistema drugega reda (direktna oblika I)!

- b) Zapišite vse štiri rešitve enačbe $z^4 - 1 = 0$!

$$z^4 = 1 = e^{j(0+2k\pi)}, \quad k \in \mathbb{Z} \quad (4.1)$$

$$(z^4)^{\frac{1}{4}} = z = (e^{j2k\pi})^{\frac{1}{4}} = e^{j\frac{k\pi}{2}}, \quad k = 0, 1, 2, 3 \quad (4.2)$$

$$z_1 = e^{j0} = 1, \quad z_2 = e^{j\frac{\pi}{2}} = j, \quad z_3 = e^{j\pi} = -1, \quad z_4 = e^{j\frac{3\pi}{2}} = -j \quad (4.3)$$

- c) Kaj mora veljati za lego ničel in polov stabilnega časovno zveznega sistema z maksimalno fazo?

Poli stabilnega časovno zveznega sistema morajo biti na levi strani s-ravnine. Za maksimalno fazo morajo biti ničle na drugi strani s-ravnine kot poli, torej na desni strani s-ravnine.

- d) Napišite Parsevalov izrek za periodične signale.

$$P_x = \frac{1}{T} \int_{\tau}^{\tau+T} x^2(t) dt = \sum_{k=-\infty}^{\infty} |X_k|^2 \quad (4.4)$$

- e) Kakšna je zveza med številom ničel in številom polov za kavzalne (fizikalno uresničljive) sisteme.

Polov mora biti enako ali več kot ničel.